

II. Skupina zadataka dopunjavanja

U sljedećim zadacima trebate dopuniti zadanu rečenicu upisivanjem pojma koji nedostaje ili dopuniti crtež povezivanjem pojmova strjelicom ili ucrtavanjem sudova. Odgovore upišite i ucrtajte na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

9. ZADATAK

Pozorno proučite sljedeći tekst.

Neke *Viperidae* su *Viperinae*. Nijedna *Viperinae* nije *Crotalinae*. Sve su *Crotalinae* *Viperidae*.

Nadopunite rečenice u česticama odgovora rabeći sljedeće izraze:

- (i) „bi mogao biti”
- (ii) „ne bi mogao biti”.

Izraz (i) shvatite u smislu „na osnovi teksta nije isključena mogućnost da...”

Izraz (ii) shvatite u smislu „na osnovi teksta isključena je mogućnost da...”

9.1. Pojam *Viperidae* bi mogao biti nadređen pojmu *Viperinae*.

9.2. Pojam *Viperinae* i pojam *Crotalinae* bi mogli biti usporedni (koordinirani) pojmovi.

0

1

bod

0

1

bod

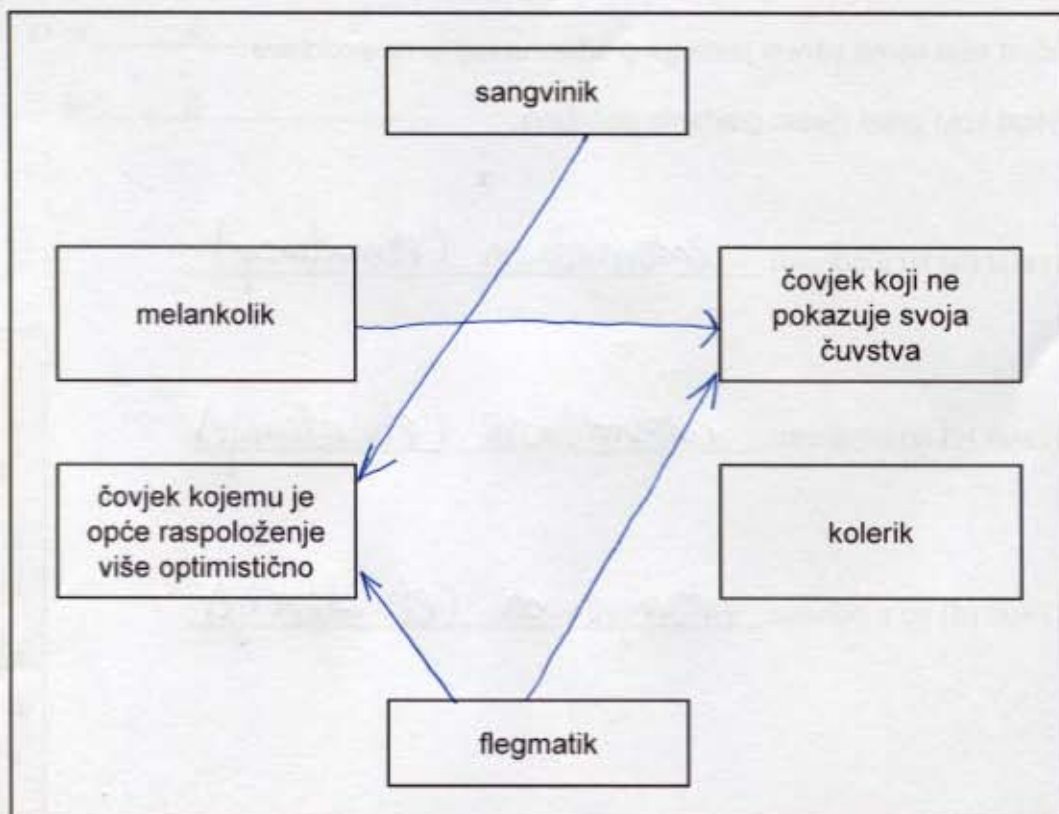
10. ZADATAK

Dopunite sliku tako da ona prikazuje odnose pojmova na temelju zadanog teksta. Pozorno proučite sljedeći tekst.

Kolerik je čovjek čija su čuvstva snažna, ali se brzo izmjenjuju. Opće mu je raspoloženje više pesimistično, a svoje emocije pokazuje na buran i eksplozivan način. Sangvinik je čovjek čija su čuvstva slabijeg intenziteta nego u kolerika, ali se također brzo izmjenjuju. I on vidno pokazuje svoje emocije, iako ne tako burno kao kolerik, a opće mu je raspoloženje više optimistično. Melankolik je čovjek čija su čuvstva snažna, no sporo se izmjenjuju. Ne pokazuje ih u vanjskom izgledu i ponašanju, a opće mu je raspoloženje izrazito pesimistično. Flegmatik je čovjek čija su čuvstva slabog intenziteta i koja se ne izmjenjuju brzo. Ne pokazuje ih u svom ponašanju, a pretežno je optimističan po općem raspoloženju.

[Prema: Zvonarević, M., *Socijalna psihologija*]

Na slici povežite strjelicama sve one i samo one pojmove koji su u odnosu podređenosti ili nadređenosti. Pojmove povežite strjelicama koje počinju od podređenog pojma, a svojim vrškom dotiču nadređeni pojam. (Primjerice, ako je pojam A podređen pojmu B, onda strelica započinje kod pojma A, a završava na pojmu B).

0
1
2
3
4

bod

11. ZADATAK

Pozorno proučite zadane sudove i odredite pojavljuje li se među njima neki od ponuđenih odnosa. Ako se pojedini odnos pojavljuje među sudovima navedenim u odgovoru, upišite naziv tog odnosa. Ako se niti jedan od ponuđenih odnosa ne pojavljuje, upišite „?”.

Ponuđeni su sljedeći odnosi:

- *suprotnost* (kontrarnost)
- *podsuprotnost* (subkontrarnost)
- *protuslovlje* (kontradikcija)
- *podrednost* (subalternacija)
- *istovrijednost* (ekvivalencija).

Zadani su sljedeći sudovi.

- (a) Svaku vlast neki njezini građani ne podržavaju.
- (b) Niti jednu vlast ne podržavaju svi njezini građani.
- (c) Ne postoji vlast koja nema barem jednoga građanina koji ju ne podržava.
- (d) Ne postoji vlast koju svaki njezin građanin podržava.

11.1. Sud (a) i sud (b) su u odnosu istovrijednosti (ekvivalencije).

11.2. Sud (b) i sud (c) su u odnosu istovrijednosti (ekvivalencije).

11.3. Sud (c) i sud (d) su u odnosu istovrijednosti (ekvivalencije).

0 ☐

1 ☐

bod

0 ☐

1 ☐

bod

0 ☐

1 ☐

bod

12. ZADATAK

Zadane su sljedeće istinite rečenice.

- (a) $\neg A$
- (b) $\neg B \rightarrow A$
- (c) $B \rightarrow (C \wedge D)$
- (d) $E \rightarrow (\neg C \wedge \neg D)$

Odredite istinitosnu vrijednost rečenica B , C , D , E upisujući **i** (za *istinito*) ili **n** (za *neistinito*) ako je tu vrijednost moguće odrediti.

Ako ju nije moguće odrediti, upišite „?” (za *neodredivo na temelju dostupnih obavijesti*).

Odgovor:

12.1. B je i

12.2. C je i

12.3. D je i

12.4. E je n

0	☐
1	☐
bod	
0	☐
1	☐
bod	
0	☐
1	☐
bod	
0	☐
1	☐
bod	

13. ZADATAK

U sljedećem dokazu provedenom naravnom (prirodnom) dedukcijom odredite što treba pisati u dijelovima koji su označeni trima točkicama (...).

Kao naziv pravila rabite oznake 'u' i 'i' napisane ispred logičkog znaka koji se uvodi ili isključuje (primjerice ' $i \vee$ ' za 'isključivanje disjunkcije') te 'op.' za 'pravilo opetovanja', a za oznaku pretpostavke rabite 'pretp.'

1	$P \rightarrow (Q \wedge R)$	pretp.
2	$Q \wedge \neg R$	pretp.
3	$Q \wedge R$...
4	R	3/ $i \wedge$
5	$\neg R$	2/ $i \wedge$
6	$\neg(Q \wedge R)$	3-5/ ...
7	P	pretp.
8	$Q \wedge R$	1, 7/ $i \rightarrow$
9	$\neg(Q \wedge R)$	6/ op.
10	$\neg P$	7-9/ $u \neg$
11	$(Q \wedge \neg R) \rightarrow \neg P$	2-10/ ...

13.1. U trećem retku treba stajati pretp.

13.2. U šestom retku treba stajati $u \neg$

13.3. U jedanaestom retku treba stajati $u \rightarrow$

0 ☐
1 ☐
bod

0 ☐
1 ☐
bod

0 ☐
1 ☐
bod

14. ZADATAK

Zadan je sljedeći zaključak.

(P1): Ako su A i B međusobno protuslovni sudovi, onda niti su oba istinita niti su oba neistinita.

(P2): Ako su A i B međusobno suprotni sudovi, onda nisu oba istinita.

(K): Ako su A i B međusobno protuslovni sudovi, onda nisu suprotni.

Pozorno proučite zadani zaključak te odgovore upišite na praznu crtu tako da postanu točni upisujući neku od sljedećih riječi (u odgovarajućem rodu, padežu i broju): *istinito, neistinito, neodređive istinitosne vrijednosti, valjano, nevaljano*.

14.1. U zadanom zaključku prva premisa (P1) jest istinita

14.2. U zadanom zaključku druga premisa (P2) jest istinita

14.3. Zadani zaključak jest nevaljan

0 ☐

1 ☐

bod

0 ☐

1 ☐

bod

0 ☐

1 ☐

bod

LOG D-S011

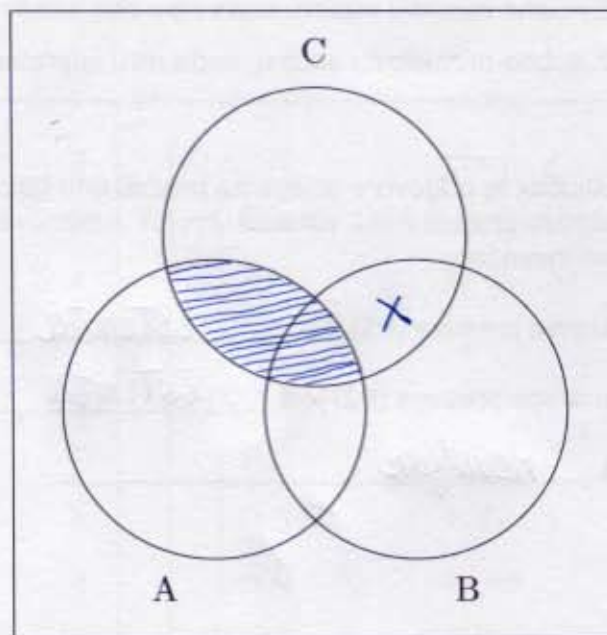
02

15. ZADATAK

U zadani Vennov dijagram ucrtajte zadane sudove.

15.1. *Nijedan A nije C.*

15.2. *Neki C su B.*

Dopunite kategorički sud koji opisuje odnos koji vrijedi između pojmova A i B na temelju zadanih sudova (drugim riječima, očitajte taj sud na popunjenom dijagramu).
(U dopunjavanju birajte između riječi: *jesu, nije, nisu, ne-, svi, nijedan, neki*).

15.3. Neki ne-A jesu B.

0 ☐
1 ☐
bod

0 ☐
1 ☐
bod

0 ☐
1 ☐
bod

III. Zadatci kratkog odgovora

U sljedećim zadacima trebate odgovoriti kratkim odgovorom.
Odgovore upišite na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.
Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. ZADATAK

Pozorno proučite zadanu rečenicu.

U svakoj utrci je pobijedio ili Brzelo ili Hitrun.

Zadanu rečenicu shvatite kao isključnu disjunkciju (ekskluzivnu disjunkciju, alternaciju).
Iskažite nijek zadane rečenice. Logički oblik Vašeg odgovora **ne smije** započeti
s nijekom (negacijom).

Odgovor:

U nekoj su utrci pobijedili i Brzelo i Hitrun ili u njoj
nije pobijedio nijedan od njih.

(Uvažava se svaki odgovor istovrijedan
ovome)

0

1

2

bod

17. ZADATAK

Pozorno proučite sljedeći tekst.

Logičke se pogreške mogu počinuti nehotice ili hotimice sa svrhom da se ljudi obmane. Velika većina općepoznatih logičkih pogrešaka odnose se na zaključak, a ostale se odnose na objašnjenja, definicije i druge misaone tvorbe.

[Bradley, D., *Fallacies*, u: Fieser, J., Dowden, B. (ur.), *Internet Encyclopedia of Philosophy*]

17.1. Navedite diobenu cjelinu razdiobe koja se nalazi u tekstu.

LOGIČKE POGREŠKE

17.2. Koja su načela diobe (razdiobeni temelji) korištena u navedenom tekstu?

UČINITI NEŠTO HOTIMICE ILI NEHOTICE; ODNOSI LI SE NEŠTO
NA ZAKLJUČAK ILI NE

0 ☐
1 ☐
bod

0 ☐
1 ☐
bod

18. ZADATAK

Pozorno proučite sljedeći tekst.

[...] Descartes predlaže da se vjerovanje može smatrati znanjem ako je ili temeljno – prema Descartesovu mišljenju to je ono vjerovanje za koje je nezamislivo da bude pogrešno – ili je izvedeno iz temeljnih vjerovanja korištenjem odgovarajućih načela zaključivanja. Descartes tvrdi da vjerovanja o vlastitim mentalnim stanjima zadovoljavaju sve uvjete za to da budu temeljna vjerovanja, a u nastavku tvrdi da to predstavlja zadovoljavajuće utemeljenje znanja o postojanju Boga i vanjskog svijeta.

[Kornblith, H., *U obranu naturalizirane epistemologije*.
u: Greco, J., Sosa E. (ur.), *Epistemologija, vodič u teorije znanja*]

18.1. Na praznu crtu zapišite definiciju temeljnog vjerovanja zapisanog u tekstu.

Temeljno vjerovanje je vjerovanje \neq koje je nezamislivo da bude pogrešno.

0 ☐
1 ☐
bod

18.2. Na praznu crtu upišite definiciju znanja iskazanu u tekstu.

Znanje je temeljno vjerovanje ili ono izvedeno iz temeljnih vjerovanja korištenjem odgovarajućih načela zaključivanja.

0 ☐
1 ☐
bod

19. ZADATAK

Popunite tablice istinitosti. U prostor predviđen za upisivanje upišite samo konačnu vrijednost istinitosti rečenica za svaku od interpretacija jednostavnih sudova.

P	Q	R	$(P \leftrightarrow (Q \vee R))$	$(P \rightarrow Q) \wedge (R \rightarrow P)$
i	i	i	i	i
i	n	i	i	n
n	i	i	n	n
n	n	i	n	n
n	n	n	i	i

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

Logika

Cijeli zaključak iskažite kao jedan iskaz u jeziku propozicijske (iskazne) logike rabeći slova P, S, J, U, M (prema dolje zadanom ključu prevođenja), zagrade te samo sljedeće simbole za logičke (po)veznike:

- \neg za negaciju (nije)
- \vee za disjunkciju
- \wedge za konjunkciju
- \rightarrow za pogodbu (materijalnu implikaciju).

Ključ prevođenja:

- P za 'Postojeći ekonomski sustav je pravedan'
- S za 'U postojećem ekonomskom sustavu siromaštvo stanovnika jednog dijela svijeta omogućuje bogatstvo stanovnika drugog dijela svijeta'
- J za 'Postojeći ekonomski sustav omogućuje da svatko stekne jednako pod jednakim uvjetima'
- U za 'Postojeći ekonomski sustav osigurava uvjete za stjecanje bogatstva vlastitim radom'
- M za 'Postojeći ekonomski sustav dopušta monopol jednog poduzeća ili grupe njih'

Odgovor:

$$\underline{((TP \rightarrow S) \wedge (P \rightarrow (J \wedge U)) \wedge (M \rightarrow (\neg J \wedge \neg U))) \rightarrow (\neg S \rightarrow \neg M)}$$

0	☐
1	☐
2	☐
3	☐
4	☐
5	☐
bod	

LOG D-S011

02